

Istoricul Secției de științe fizice și membrii săi

Acad. Nicolae-Victor Zamfir
Președinte al Secției de științe fizice

Prezentul document cuprinde o istorie succintă a prezenței științelor fizice și a fizicienilor în cadrul Academiei Române. Științele fizice au făcut parte din Secțiunea științelor naturale înființată în anul 1872, care s-a creat alături de cele două secțiuni, filologico-literară și arheologico-istorică, active încă din anul 1867. În anul 1948 se înființează Secția de științe matematice, fizice și chimice, iar în 1955 Secția de științe matematice și fizice. În anul 1965 se înființează Secția de științe fizice.

Istoricul fizicii în Academia Română reflectă dezvoltarea acestei științe în România, care începe mai ales la cumpăna secolelor XIX-XX, odată cu primele cercetări de fizică în România făcute de minți strălucite, educate în Universități de renume din Europa și întoarse apoi în țară.

Astfel, primul membru fizician al Academiei Române este ales în 1879, Emanoil Bacaloglu (1830-1891), care a urmat studiile la Leipzig și Sorbona. El a scris primul manual universitar de fizică, tipărit în România în 1870, și a scris primele articole științifice legate de cercetări de fizică efectuate în România. Profesorul Bacaloglu a fost și Președinte al Secțiunii științifice între anii 1882-1884 și 1887-1889.

Prezența fizicienilor în Academia Română se întărește după Al Doilea Război Mondial, odată cu apariția și dezvoltarea cercetării științifice instituționale de fizică din România. În 1949 se înființează, sub conducerea Profesorului Horia Hulubei (membru al Academiei Române din anul 1946), Institutul de Fizică al Academiei, transformat în 1956 în Institutul de Fizică Atomică (IFA), amplasat la Măgurele, în apropierea Bucureștiului, sub conducerea Profesorului Hulubei, și în Institutul de Fizică București (IFB), sub conducerea Profesorului Eugen Bădărău (membru al Academiei Române din anul 1948). O dezvoltare impetuoasă a domeniului în România are loc prin construirea în 1974, la Măgurele, sub conducerea Acad. Ioan Ursu, a Centrului Național de Fizică, în care au fost cuprinse atât institutele de fizică din București și Măgurele, cât și Facultatea de Fizică a Universității din București, sub conducerea Profesorului Ioan-Iovitz Popescu (membru al Academiei Române din anul 1974). Contribuția institutelor de la Măgurele la dezvoltarea fizicii mondiale a fost recunoscută în anul 2017 de Societatea Europeană de Fizică (European Physical Society), care a declarat Platforma Măgurele ca Loc Istoric al Fizicii (Historic Physics Site). Măgurele este, alături de marile centre universitare din România, locul cu o îndelungată tradiție în fizică, unde generații după generații de cercetători au obținut, de-a lungul anilor, rezultate excepționale și performanțe recunoscute de comunitatea științifică internațională.

Rezultatele remarcabile ale cercetărilor din domeniul fizicii din ultimii 60 de ani au făcut ca prezența fizicii și a fizicienilor în Academia Română să fie din ce în ce mai puternică.